

Respons

Eritrea: Endringer i nasjonaltjenesten?

- Er tjenestetiden redusert til 18 måneder?
- Har de bebudede lønnsøkningene trådt i kraft?
- Er det introdusert endringer i fritaksvilkårene for grupper som gifte kvinner, kvinner med barn, personer med funksjonsnedsettelse og/eller kroniske sykdommer?

Innledning

Denne responsen er hovedsakelig basert på informasjon som ble innhentet i Asmara i februar/mars 2017. For mer omfattende informasjon om nasjonaltjenesten, se Landinfo 2016. Kildegrunnlaget i denne responsen er i likhet med andre rapporter og notater som omhandler forhold i Eritrea, begrenset og til dels anekdotisk, og er derfor ofte uttrykk for kildenes subjektive betraktninger og/eller vurderinger (se også Landinfo 2017). Både de lokale og de internasjonale kildene i Asmara er etter eget ønske anonymisert av hensyn til eventuelle konsekvenser for arbeidssituasjonen deres.

Er tjenestetiden redusert?

Eritreiske myndigheter ga allerede i 2014 – og i 2013 – uttrykk for at tjenestetiden, som har vært nesten permanent for mange siden grensekrigen med Etiopia i årene 1998-2000, skulle reduseres til de lovbestemte 18 månedene for de tjenestepiktige som ble innrullert sommeren/høsten 2014 (diplomatkilde (4), samtale i Asmara mars/april 2014; diplomatkilde (3), samtale i Asmara 31. januar 2013). Imidlertid er det ingenting som tyder på at det har vært justeringer i tjenestetiden for denne eller andre grupper, og talspersoner for myndighetene har også tilkjennegitt at en reduksjon til 18 måneder ikke er aktuelt i dagens situasjon (internasjonale og lokale kilder A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, samtaler i Asmara 23.-28. februar 2017; Blair 2016).

Én av de internasjonale representantene Landinfo møtte i Asmara i februar 2017, mente at tjenesten har blitt mer et yrkesutdannings- og jobbskappingsprogram enn hva det var tidligere (B, samtale i Asmara 23. februar 2017). I lys av hvordan tjenesten faktisk har utviklet seg i løpet av de siste 10-15 årene, er den vurderingen etter Landinfos mening svært nærliggende.

Respons Eritrea: **Endringer i nasjonaltjenesten?**

Eritreiske myndigheter legger heller ikke skjul på at alternativet til nasjonaltjenesten er massearbeidsledighet, særlig blant de unge (Yemane Gebreab, samtale i Asmara 29. januar 2016).

Har de bebudede lønnsøkningene trådt i kraft?

Eritreiske myndigheter bekjentgjorde i 2015 at lønningene i offentlig sektor, inkludert i nasjonaltjenesten, skulle økes betydelig (Eritrea Profile 2015; Yemane Gebreab, møte i Asmara 29. januar 2016). For en tjenestepliktig med høyere utdanning skulle månedslønnen heves fra 1500 nakfa (ca. 830 norske kroner)¹ til 3500-4000 nakfa (1900-2200 norske kroner). Lønningene for nye rekrutter skulle økes fra 500 nakfa (280 norske kroner) til 1800-2000 nakfa (990-1100 norske kroner).²

De fleste kildene Landinfo møtte i Asmara i februar 2017, mente at lønnsøkningene (hittil) ikke omfatter alle, og at det er variasjoner avhengig av tjenestested for dem som er i sivil tjeneste. Men ingen hadde kunnskap om eller dokumentasjon på fordelingsprofilen og implementeringen av reformen. Enkelte kilder hevdet dessuten at de ulike (tvungne) lønnstrekke, det vil si forsørgerfradrag, boligsparing med mer fører til at den reelle inntekten for folk i nasjonaltjenesten blir lavere enn hva den var før lønnsøkningen, og at levekårene for de fleste derfor er forverret (internasjonal kilde (A), lokal kilde (C), internasjonal kilde (F), samtaler i Asmara, 23.-27. februar 2017). Mangelen på offentlig tilgjengelig informasjon om lønnsøkningene, fordelingsprofil og fradragsreglene gjør det svært vanskelig å vurdere konsekvensene av lønnsøkningene, og den anekdotiske informasjonen en har, er etter Landinfos vurdering for sparsom til å trekke klare konklusjoner.

Ett moment som er verdt å merke seg, er at lønnsøkningene i første rekke synes å være rettet mot de unge, og mot dem med utdanning. Folk som har vært i tjenesten en årrekke, nyter muligens ikke godt av endringene i samme omfang, noe som kan skape misnøye og motsetninger i befolkningen (diplomatkilde (B), samtale i Asmara 23. februar 2017).

Er det introdusert endringer i vilkårene for fritak fra tjenesten?

Verken etnisk eller religiøs tilhørighet er formelle fritaksgrunner fra nasjonaltjenesten.³ Selv om loven heller ikke gjør noen forskjell i tjenestetid for kvinner og menn, har myndighetene trolig hatt en mer avslappet holdning til kvinners tjenestegjøring enn menns, og i praksis har kvinner mellom 25 og 27 år stort sett blitt fritatt eller demobilisert fra tjenesten hvis de kunne dokumentere ekteskap, graviditet og omsorg for barn (diplomatkilde (B), lokal kilde (E), internasjonal kilde (G), internasjonal kilde (J), samtaler i Asmara, 23.-28. februar 2017).

Denne pragmatiske holdningen kan tilsynelatende være i endring. Samtlige av Landinfos samtalepartnere i Asmara i februar/mars 2017 fortalte at myndighetene hadde instruert de ulike kirkesamfunnene som har vigselfmyndighet om at kvinner som ikke har fullført nasjonaltjenesten, ikke kan vies. Opplysningene var imidlertid sprikende både når det gjaldt tidspunkt for endringen, og innholdet for øvrig. Ingen av kildene hadde sett dokumenter som

¹ Basert på XE Currency Converter: <http://www.xe.com/currencyconverter/>

² Begynnerlønnen for nye rekrutter var tidligere 145 nakfa, det vil si ca. 80 norske kroner, stigende til 500 nakfa i løpet av ett års tid.

³ Nasjonaltjenestelovens § 15 slår fast at fysisk funksjonshemmede, blinde og personer med alvorlige psykiske lidelser kan unntas fra nasjonaltjenesten (se Landinfo 2016, s. 17).

kunne bekrefte instruksen, men hadde hørt om det fra slekt og venner (lokal kilde (D), lokal kilde (E), internasjonal kilde (F), samtaler i Asmara 24. og 27. februar 2017).

I lys av at tjenesten kan vare i en årrekke, vil en slik instruks i verste fall innebære at kvinner først vil kunne inngå ekteskap etter fylte 40 år eller senere. Dette ville være en svært alvorlig krenkelse, som på sikt også ville få store konsekvenser for befolkningstilveksten. En lokal kilde med god forståelse av forholdene i landet mente imidlertid at endringen er mindre dramatisk, og at kvinner trolig må fullføre minst 12. klassesertrinng og den militære treningen i Sawa, som varer i to til tre måneder,⁴ før de kan gifte seg (lokal kilde (I), samtale i Asmara 28. februar 2017). Innstrammingen kan etter Landinfos syn muligens være et forsøk på å forhindre tidlige ekteskap, som i seg selv kan være problematisk fordi jentenes muligheter til å få videre utdanning begrenses. Men den kan like gjerne være et tiltak for å hindre at regelverket undergraves, og at alle uavhengig av sivilstatus gjennomfører tjenesten.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Blair, E. (2016, 26. februar). Eritrea Raising National Service Salary by 700 %, Won't Shorten to 18 Months Limit. *Reuters*. Tilgjengelig fra <http://www.tesfanews.net/eritrea-national-service-salaries-no-18-months-limit/> [lastet ned 30. mai 2017]
- Eritrea Profile (2015, 27. januar). Local media interview with President Isaias Afwerki. *Eritrea Profile*. Tilgjengelig fra http://50.7.16.234/hadas-eritrea/eritrea_profile_27012016.pdf [lastet ned 30. mai 2017]
- Landinfo (2016, 20. mai). *Nasjonaltjeneste*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/3358/1/3358_1.pdf [lastet ned 30. mai 2017]
- Landinfo (2017, 3. april). *Fakta grunnlag og kildekritikk*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/3534/1/3534_1.pdf [lastet ned 30. mai 2017]
- XE Currency Converter (2017, 15. mai). *XE Live Exchange Rates*. Newmarket: Xe.com. Tilgjengelig fra <http://www.xe.com/> [lastet ned 30. mai 2017]

⁴ For mer informasjon om Sawa-leiren, se Landinfo 2016 s. 12-14.

Respons Eritrea: Endringer i nasjonaltjenesten?

Muntlige kilder

- Diplomatkilde (3), møte i Asmara 31. januar 2013.
- Diplomatkilde (4), møte i Asmara mars/april 2014.
- Gebreab, Yemane. Leder for den politiske avdelingen i People's Front for Democracy and Justice (PFDJ). Samtale i Asmara 29. januar 2016.
- Internasjonal kilde (A), møte i Asmara 23. februar 2015
- Diplomatkilde (B), møte i Asmara 23. februar 2017.
- Lokal kilde (D), møte i Asmara 24. februar 2017.
- Lokal kilde (C), møte i Asmara 24. februar 2017.
- Lokal kilde (E), møte i Asmara 24. februar 2017.
- Diplomatkilde (F), møte i Asmara 27. februar 2017.
- Internasjonal kilde (G), møte i Asmara 27. februar 2017
- Internasjonal kilde (H), møte i Asmara 28. februar 2017.
- Lokal kilde (I), møte i Asmara 28. februar 2017.
- Internasjonal kilde (J), møte i Asmara 28. februar 2017.

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.